

Merdivenlerdeki

Kadın

Çeviren:
Gül
Gürtunca

Dünya
Edebiyatı /
Roman

Bernhard

Schlink

Merdivendeki Kadın

DOĐAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Aşk Kaçışları
Eve Dönuř
Hafta Sonu
Yaz Yalanları

MERDİVENDEKİ KADIN

Orijinal adı: Die Frau auf der Treppe

© 2014, Diogenes Verlag AG Zürich

Yazan: Bernhard Schlink

Almanca aslından çeviren: Gül Gürtunca

Türkçe yayın hakları: © Dođan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.ř.

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla satın alınmıştır.

1. baskı / Mayıs 2016 / ISBN 978-605-09-3502-8

Sertifika no: 11940

Kapak tasarımı: Geray Gençer

Baskı: Ana Basın Yayın Gıda İnş. San. Tic. A.ř.

B.O.S.B. Mermerciler Sanayi Site 10. Cad. No: 15

Beylikdüzü-İstanbul

Tel: (0212) 422 79 29

Sertifika no: 20699

Dođan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.ř.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 1 Kat 10, 34360 şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Merdivendeki Kadın

Bernhard Schlink

Çeviren: Gül Gürtunca

Birinci bölüm

Kim bilir, belki günün birinde o tabloyu siz de görürsünüz. Uzun süre ortadan kaybolan ve sonra ansızın yeniden ortaya çıkan tabloyu hiç şüphesiz ki bütün müzeler sergilemek isteyecektir. Şunu da unutmamalı ki Karl Schwind hâlâ dünyanın en ünlü ve pahalı ressamı. Yetmiş yaşına girdiği gün, bütün gazetelerde ve televizyon kanallarında karşıma çıktı. Bu yaşlı haliyle onu tanımam biraz zaman almıştı.

Tabloyu ise görür görmez hatırladım. Galerinin son bölümüne girdiğimde karşıma çıkan tablo, Gundlach'ın salonunun duvarında onu ilk kez gördüğüm günkü kadar etkiledi beni.

Merdivenden inen bir kadın tablosuydu bu. Kadın sağ ayağıyla alt basığa adım atarken, üst basamaktaki sol ayağıyla bir sonraki adıma hazırlanıyordu. Çırlıçıplaktı, teni solgundu, saçları ve edep yerindeki tüyler sarıydı, saçları ışıқта pırıl pırıl parlıyordu. Çıplak, solgun, sarışın kadın, grili-yeşilli arka planda silikleşen merdiven ve duvarla birlikte, resme bakan kişide tüy kadar hafifmiş izlenimi uyandırıyor. Fakat aynı zamanda uzun bacakları, yuvarlak, dolgun kalçası ve diri göğüsleriyle de tensel ağırlığını ortaya koyuyordu.

Adım adım tabloya yaklaştım. O günkü kadar çekingen dim. O günkü utancımın sebebi, bir gün önce üzerinde kot ve ceketle ofisimdeki koltukta oturan kadının, tabloda karşıma çırlıçıplak çıkmış olmasıydı. Bugün ise tablo bana, o günlerde başımdan geçenleri, başımdan geçmesine izin verdiğim ve

hemen ardından da zihnimden sildiğim olayları hatırlattığı için utanç duyuyorum.

Tablonun yanındaki tabelada “Merdivendeki Kadın” yazıyordu, bir de galeriye kiralık verilmiş olduğu. K rat r  bulup resmi galeriye kimin kiraladığını sordum. Adam bana, bu kişinin ismini vermeye izni olmadığını belirtti. Tablodaki kadını ve tablonun sahibini tanıdığımı, tablonun mülkiyetine ilişkin bir anlaşmazlık çıkacağını peşinen söyleyebileceğimi ifade ettiysem de adam yüzünü buruşturdu ve kiralayan kişinin ismini veremeyeceğini tekrarladı.

Perşembe öğleden sonra Frankfurt'a dönmek üzere uçak biletim ayarlanmıştı. Sydney'deki duruşmalar çarşamba öğleden önce bittiğine göre biletimi çarşamba günü akşamüzere aldırabilirdim. Fakat günün geri kalanını botanik parkında geçirmek istiyordum. Öğle yemeğimi orada yiyecek, çimenlere uzanacak, akşam olunca da operada *Carmen*'i seyredecektim. Kuzeydeki katedralden başlayıp güneye doğru, içinde sanat galerisi ve konservatuvar bulunan opera salonuna kadar uzanan botanik parkımı çok seviyordum. Ayrıca parkın yüksek bölgelerinden körfezi de görebiliyordunuz. Botanik parkında bir palmiye bahçesi, bir gül bahçesi, bir de şifalı otların yetiştiği bir bahçe vardı. Her köşesi süs havuzlarıyla, çardaklarla, heykeller ve yaşlı ağaçlarla doluydu. Parkta dolaşırken karşınıza torunlarıyla birlikte yürüyüş yapan büyükanne ve büyükbabalar, köpeklerini gezdiren yalnız kadınlar ve erkekler, piknik yapan gruplar, öpüşüp koklaşan sevgililer, kitap okuyanlar, uyuyanlar çıkardı. Parkın tam ortasında bulunan restoranın holünde zaman durmuş gibiydi: Eski demir sütunlar, eski demir bir korkuluk vardı; buradan üzerinde yarasaların bulunduğu ağaçlar, renkli tüylü, kıvrık gagalı kuşların bulunduğu bir çeşme görünüyordu.

Yemek siparişi verdikten sonra meslektaşımı aradım. Şirket birleşmesinin Avustralya ayağıyla o, Almanya ayağıyla ben ilgilenmiştim. Şirket birleşmelerinde her zaman oldu-

đu gibi onunla hem iş ortağı hem de rakiptik. Aynı yaştaydık, henüz Amerikalılara ya da İngilizlere devredilmeyen son avukatlık bürolarından ikisinin başkanlığına getirilmiştik, dulduk ve birbirimizi severdik. Telefonda, çalıştığı hukuk bürosunun irtibatla olduğu dedektiflik bürosunu sordum ona; hiç tereddüt etmeden verdi adını.

“Bir sorun mu var? Yardımcı olabileceğimiz bir şey varsa, çekinme söyle” dedi.

“Yok hayır, sadece uzun zamandır merak ettiğim bir konu var.”

Dedektiflik bürosunu aradım. Karl Schwind’in Yeni Güney Galler Sanat Galerisi’ndeki tablosunun kime ait olduğunu öğrenmek istediğimi; tablonun, ismi Irene Gundlach ya da kızlık soyadı Gundlach olan birine ait olabileceğini belirttim ve benim için bu isimde birinin Avustralya’da yaşayıp yaşamadığını öğrenmelerini rica ettim. Dedektiflik bürosunun şefi, istediğim bilgiyi benimle birkaç gün sonra paylaşmayı umduklarını söyledi. Bilgiyi bir gün içinde elde etmeleri halinde kendilerine prim vereceğimi söyledim. Güldü. Galerideki bilgilere ya bugün ulaşırdı ya da bu iş birkaç gününü alırdı. Beni arayacaktı.

Derken yemeğim geldi. İçecek olarak bir şişe şarap istedim. Siparişi verirken şişeyi bitiremeyeceğimi düşünmüştüm, ancak son damlasına kadar içtim. Yaralarının hepsi aynı anda uyanıyor, gürültüyle kanat çırparak asılı durdukları dallardan ayrıлып ağaçların etrafında döndükten sonra tekrar ağacın dallarına konarak kanatlarıyla bedenlerini sarıyorlardı. Arada bir fiskiyenin oradaki renkli kuşlardan biri, çığlık atar gibi ötüyordu. Kimi zaman da bir çocuk çığlığı duyuluyordu ya da bir köpek havlaması; konuşan Japonların sesi ise kuş sürüsünün cıvıltısı gibi geliyordu kulağıma. Bazen de ağustosböceklerinin sesinden başka ses duymuyordum.

Konservatuvarın alt kısmındaki yamaçta çimenlere uzan-

dım. Üzerimde takım elbise vardı. Eskiden, ayağa kalktıktan sonra kırış kırış, lekeli kıyafetlerle dolaşmak zorunda kalmak beni korkuturdu, bugün korkutmuyordu. Sonra, Almanya'da beni nelerin beklediği gitgide gözümde önemini yitirdi. Vazgeçemeyeceğim hiçbir şey yoktu, kimse için vazgeçilmez değildim. Gelecekte yerimi birileri pekâlâ doldurabilirdi. Vazgeçilemez olduğum tek yer geçmişti.

Aslında avukat değil hâkim olmak istiyordum. Sınavdan geçer not almıştım, hâkim alınacağını biliyordum, bana nerede ihtiyaç duyulursa oraya taşınmaya hazırdım ve Adalet Bakanlığı'ndaki iş görüşmesi benim için formaliteden başka bir şey değildi. Bir öğleden sonra görüşmeye girdim.

Personel dairesi başkanı, sevecen bakışları olan yaşlı bir adamdı. "On yedi yaşında liseyi bitirmişsiniz, yirmi bir yaşında birinci sınavı, yirmi üç yaşında ikinci sınavı geçmişsiniz. Bugüne dek az da olsa sizin kadar iyileriyle karşılaştım ama bu kadar genç bir adayla ilk kez karşılaşıyorum."

Karnemdeki notlar kadar, yaşımın küçüklüğü de benim için gurur kaynağıydı. Alçakgönüllü olduğumu göstermek istiyordum: "Okula erken başladım ve okul açılışında bir defasında bahar döneminden güz dönemine, sonra da tekrar güz döneminden bahar dönemine geçirilince iki dönem kazanmış oldum."

Başını salladı. "Armağan edilmiş iki yarıyl. Bir yarıyl da ilk sınavlardan sonra beklemek zorunda kalmadan hemen stajyer olarak kazandınız. Fazla fazla zamanınız var."

"Anlayamadım?"

"Hayır." Yüzüme tatlı tatlı baktı. "Gelecek ay başlarsanız kırk iki yıl boyunca başkalarıyla ilgili kararlar alacaksınız. Yukarıda oturacaksınız, sizden alçakta oturanlar olacak, onları dinleyeceksiniz, onlarla konuşacak, kimi zaman gülüm-

seyeceksiniz, ama sonunda bulunduğunuz noktadan kimin haklı, kimin haksız olduğuna; kimin özgürlüğünü elinde tutup kimin kaybedeceğine karar vereceksiniz. Bunu istiyor musunuz? Kırk iki yıl boyunca tepede oturmayı, kırk iki yıl boyunca adalet dağıtmayı? Bunun size iyi geleceğini düşünüyor musunuz?”

Ne diyeceğimi bilemedim. Evet, hâkim olup yüksekte oturma, tarafları dinleyip sonunda da adil bir karara varma düşüncesi hoşuma gitmişti. Bunu kırk iki yıl boyunca yapmamda ne sakınca olabilirdi ki?

Önündeki dosyayı kapadı. “Eğer gerçekten istiyorsanız, sizi elbette işe alırız. Ama sizi bugün işe almıyorum. Gelecek hafta tekrar gelin, benden sonraki meslektaşım sizi işe alsın. Ya da bir buçuk yıl sonra elinizde avucunuzda ne varsa bitirdikten sonra gelin. Ya da bundan beş yıl sonra hukuk dünyasına avukat, hukuk müşaviri ya da kriminal komiser olarak aşağıdan baktıktan sonra gelin.”

Ayağa kalktı, ben de kalktım. Şaşkındım, ağzımı açıp tek kelime edemedim; paltosunu dolaptan alışı ve kolunun üzerine koyarak odadan çıkmaya hazırlanışını izledim. Birlikte odadan çıktık, koridor boyunca yürüdük, merdivenden indik ve sonunda da bakanlığın önünde durduk.

“Hava yaza dönüyor hissediyor musunuz? Az kaldı; sıcak günler, serin akşamlar ve hafif yağmurlar gelir yakında” dedi ve gülümsedi. “Tanrı’ya emanet olun.”

Bozulmuştum. Beni istemiyorlardı öyle mi? Öyleyse ben de onları istemiyordum. Aslına bakarsanız, ben bu yaşlı adamın öğüdüne uyduğum için değil, uymadığım için avukat oldum. Frankfurt’a taşındım, beş kişinin çalıştığı Karchinger ve Kunze Hukuk Bürosu’nda işe başladım. Bir yandan avukatlık yaparken diğer yandan doktora tezimi yazdım ve üç yıl sonra şirkete ortak oldum. Frankfurt’taki avukatlık bürolarının hiçbirine benim yaşımda ortak kabul edilen olmamıştı.

Bu nedenle kendimle gurur duyuyordum. Karchinger ve Kunze okuldan arkadaşıtı. Kunze evli değildi, çocuğu da yoktu; Karchinger'in ise dost canlısı bir karısı ve benim yaşımda bir oğlu vardı; çocuk henüz üniversitede okuyordu ve sınavlara hazırlanmasına yardım ediyordum; günün birinde babasının bürodaki yerini alacaktı. Neyse ki oğlanla iyi anlaşıyorduk. Bugün o da benim gibi hukuk bürosu başkanı; hukuk alanındaki açığı sosyal becerileriyle kapatabildi. Önemli vekilleri elde etmeyi başardı. Bugün on yedi genç ortağımız ve otuz sekiz maaşlı çalışamız olmasında onun da rolü büyük.

"Başı eğik, bakışları hüzünlüydü, sanki birileri onu inmeye zorluyor gibiydi, o da boyun eğiyordu. Sanki başta direnmiş, sonra direnme gücünü kaybetmişti. Sanki şefkat görebilmek için boyun eğmek, kadınlığını kullanmak ve özverili davranmak zorundaydı."

Merdivenlerden inen bir kadının resmedildiği bir tablo... Onu ilginç kılan, kadının çıplak olması değil, tavrındaki şiddet ve çekicilik, direniş ve teslimiyet karmaşasıdır... Tablonun sahibi olan işadama ile yaratıcısı ressam ve bir avukatın yolu bu tabloyla kesişir...

Üç erkek de tablodaki kadına, Irene'ye âşıktır. Üçü de kadını farklı sever: Biri süs bebeği, biri ilham perisi, diğeri de kurtarılmayı bekleyen bir prenses bulur onda.

Ama Irene bunlardan hiçbiri değildir, aslında üç erkeğin de hayatının yenilgisidir... Ve günün birinde tabloyla birlikte ortadan kaybolur. Sırlarını da beraberinde götürür...

Ancak yıllar sonra Avustralya'da küçük bir koyda bir zamanlar kendisine âşık üç erkekle tekrar bir araya gelir.

Artık herkes geçmişiyle yüzleşecek, yarım kalan aşk hikâyesi belki de şimdi tamamlanacaktır.

Bernhard Schlink, 1944'te Almanya'nın Bielefeld kentinde doğdu. Hukuk eğitimi gördü, yargıç ve öğretim üyesi olarak çalıştı. Yazarlık kariyerine polisiye romanlarla başlayan Schlink'in dünya çapında tanınması, *Okuyucu* (1995) adlı romanıyla oldu. Almanya'da ve birçok ülkede çoksatanlar listesine girmeyi başaran ve pek çok önemli edebiyat ödülüne layık görülen roman, 2008'de Stephen Daldry tarafından aynı adla sinemaya uyarlandı.

